

Az influenza-világjárvány napjainkban -

Az újabban megjelenő influenzavírus-törzsek kapcsán az elmúlt években az orvostudomány, a közvélemény és a sajtó egyaránt mind többet foglalkozott az emberiséget fenyegető lehetséges influenza-világjárványokkal.

A pandémiák(világjárvány) története

Mi is az a pandémia, és miért kell vele foglalkozni? A történelem folyamán többször leírtak olyan nagyobb influenzajárványt, amely az egész világon végigsöpört, a lakosság nagy részét érintette és nagyon magas volt a morbiditási-mortalitási rátája. Az első influenza-világjárványt 1580-ban jegyezték le, majd 1889-ben (H3 vírus) és 1957-ben volt világjárvány (H2N2 vírus), az eddigi legutolsó pedig 1968-ban zajlott (Hongkong, H3N2 vírus). Közülük leginkább a legmagasabb halálozási rátát mutató 1918-19-es (H1N1 vírus), úgynevezett spanyolnáthát vizsgálták tudományos csoportok kutatói. Becsléseik szerint e járvány során világviszonylatban 500 millió ember fertőződött meg influenzavírussal, az infekció közel 50 millió ember halálát okozta. Kimutatták, hogy a magas halálozás nemcsak maga a vírusinfekció, hanem a másodlagos szövődmények (például bakteriális tüdőgyulladás) következménye is volt. A vírust az 1930-as években fedezték fel. Taubernberger és munkatársai 1995-ben a vírus komplett nukleotidszekvenciáját is meghatározták, ennek alapján rekonstruálták a szezonális (minden évben/szezonban előforduló) influenzavírus génszekvenciáját egy Alaszkában talált katona megfagyott holttestéből kimetszett szövet vizsgálata alapján.

Idén az úgynevezett új típusú influenza megjelenése kapcsán ismét fókuszba került a pandémia és a felkészülés témája. Egyre több ország készít pandémiás tervet a járvány kialakulását követő járványügyi intézkedések megszervezésének, az egészségügyi intézmények felkészülésének és az antivirális gyógyszerek készletezésének összehangolására.

Az influenzáról általában

Az influenza elnevezés az olasz "befolyásolni" szóból ered. Influenzaszerű tüneteket mutató megbetegedést már Krisztus előtt 412-ben leírt Hippokratész, de az influenzavírust csak 1933-ban fedezte fel egy angol kutatócsoport.

Az új típusú H1N1 influenza meghatározása

A H1N1 (eleinte a médiában főként „sertésinfluenzaként” említett) vírus egy új, emberi megbetegedést okozó influenzavírus. Ezt az új kórokozót emberben először az Egyesült Államokban mutatták ki 2009 áprilisában. Később más országokból, többek között Mexikóból és Kanadából is jelentettek megbetegedéseket. Ez a vírus emberről-emberre terjed, feltehetően cseppfertőzéssel ugyanúgy, ahogyan a szokványos, szezonális influenzát okozó vírusok. Ezt a vírust gyakran sertésinfluenzaként emlegetik, mert a laboratóriumi vizsgálatok kimutatták, hogy a kórokozó számos génje módfelett hasonló az észak-amerikai sertésekben szokványosan előforduló influenzavírusokéhoz. További vizsgálatokkal azonban megállapították, hogy ez az új vírus igencsak különbözik az észak-amerikai disznóállományban általában cirkuláló kórokozótól.

Az új H1N1 influenza emberek körében való megjelenése

Április végén az Amerikai Egyesült Államokban, pontosabban Dél-Kaliforniában jelent meg elsőként az új H1N1-es vírus. Ezt követően a kórokozó csoportos megbetegedéseket okozott Mexikóban és Észak-Amerikában, Kanadában, pár nap múltán pedig megjelent Új-Zélandon, Európában és Ázsiában is. A fertőzések alakulását az Egészségügyi Világszervezet folyamatosan figyelemmel követi, az új adatokat naponta nyilvánosságra hozza.

Az új H1N1 vírus emberek közötti terjedése

Az amerikai járványügyi hivatal, a CDC megállapítása szerint az új H1N1 vírus ragályos, és emberről-emberre terjed. Egyelőre azonban még nem ismert, hogy mennyire könnyen terjed a vírus az emberek között. Feltételezik, hogy a H1N1 vírus ugyanúgy fertőz, mint a szezonális influenza. Jelenleg az emberről-emberre terjedő fertőzés okoz csoportos megbetegedéseket. A hatóság jelenlegi álláspontja

szerint a terjedés tekintetében ennek a vírusnak a tulajdonságai azonosak a hagyományos influenzavírusokéval. A szezonális influenza esetében vizsgálatok kimutatták, hogy a betegek a tünetek jelentkezése előtt már egy nappal fertőzőképpé válhatnak, és ez, a megbetegedésük után akár hét napig is fennállhat. A gyermekek – különösen a kis-gyermekek – akár hosszabb időn keresztül is fertőzhetnek.

Tudnivalók az új influenza betegségről

A szezonális influenzához hasonlóan súlyos megbetegedések, sőt halálesetek is előfordultak a vírusfertőzés következményeként. Egyelőre még nem ismert, hogy az általános népességben mennyire bizonyul súlyosnak a vírusfertőzés hatása. A járványügy a megfertőződött egyének orvosi kórelőzményének tanulmányozásával igyekszik kideríteni, hogy vajon egyesek esetében fokozott-e a vírus okozta fertőzés, a súlyos megbetegedés, vagy a kórházi beutalás kockázata. Szerológiai vizsgálatok alapján Dél-Amerikában az új típusú influenzás esetek egyharmada teljesen panasz- és tünetmentesnek bizonyult.

Az új típusú H1N1 influenzatörzs világméretű járványt okozott

A vírus terjedésének elemzése azt mutatja, hogy a betegség terjedésének üteme hasonló a korábbi világjárványok idején tapasztaltakhoz, és emberről emberre ugyanolyan mértékben terjed (reprodukciós ráta 1,2-1,6), mint a szezonális influenzavírusok (reprodukciós ráta 1,2). Jelenleg a fertőzések üteme alapján az új vírustörzs a súlyos szezonális influenzát okozó és az enyhe pandémiát okozó törzs között helyezkedik el, azonban nehéz megmondani, hogy az őszi-téli hónapokban ez hogyan fog alakulni. A statisztikákban is megjelenő betegszámok a valós megbetegedések töredékét képezik, mert aránylag sok a tünetmentes vírusfertőzés, illetve nem minden beteg jelentkezik orvosánál. Az új vírustörzs nagyobb arányban érinti a gyermekeket, fiatal felnőtteket (átlagéletkor 20-25 év), ami szezonális influenza esetében szokatlan.

Tünetek

Az új H1N1 influenzavírus fertőzés tünetei hasonlóak a szezonális influenzáéhoz – többek között láz, köhögés, torokfájás, orrdugulás vagy -váladékozás, izomfájdalom, fejfájás, borzongás, hidegrázás és kimerültség érzés jelentkezhet. Az új H1N1 vírussal megfertőződött betegek jelentős hányada hasmenésről és hányásról is beszámolt. Bár jelenleg még nem ismert, hogy mely csoportokat fenyegeti nagymértékben az új H1N1 influenza, lehetséges, hogy ezek azonosak a szezonális influenza fokozott kockázatának kitett betegcsoportokkal. A szezonális influenza fokozott kockázattal jár a 65 éves vagy idősebb, illetve az 5 évesnél fiatalabb betegeknél, terhes nőknél, idült betegségekben (pl. asztmában, cukorbetegségben, vagy szívbetegségben) szenvedőknél életkortól függetlenül és immunszupprimált (immunoszuppresszív szereket szedő vagy HIV fertőzött) betegek esetében.

H1N1 influenzafertőzés gyanús betegek teendői:

A tünetek jelentkezésétől számított 7 napig, vagy ha ez előbb következik be, 24 óra tünetmentesség elérésig maradjon otthon és tartsa magát távol másoktól, nehogy megfertőzze őket.

Értesítse a munkaadóját!

Lépjen érintkezésbe a foglalkozás-egészségügyi szolgálattal, vagy kezelőorvosával

Mielőtt felkeresné a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot vagy kezelőorvosát, tájékoztassa őket, hogy nem kizárt az influenza-expozíció lehetősége!

Ne utazzon, kivéve, ha ez elengedhetetlen ahhoz, hogy egészségügyi ellátáshoz jusson!

A lehető legnagyobb mértékben kerüljék mások társaságát!

Pihenjen sokat!

Fogyasszon tiszta folyadékot (vizet, szűrt húsleveset, sportitalokat, csecsemőknek készült ízesített elektrolit oldatokat), hogy elkerülje a kiszáradást!

Takarja el az orrát/száját köhögéskor és tüsszentéskor! A használt papírzsebkendőt dobja a hulladékgyűjtőbe. Gyakran mossa meg a kezét szappanos vízzel, ill. tisztítsa meg alkoholos törlővel legfőképpen, ha papír zsebkendőt használt, vagy ha a kezébe köhögött/tüsszentett! Ne érintse a szemét, orrát, vagy száját, mert ezzel is terjesztheti a kórokozókat.

Védekezzen – óvja a családját és a közösséget!